

KADER

(Kadın Adayları Destekleme ve Eğitim Derneği)

1. Olağan Genel Kurul Faaliyet Raporu

Türkiye'de kadınların ikinci sınıf vatandaş olmaktan kaynaklanan pek çok sorunları var. Yıllardır, kadınlar dernekleşerek, uğraşarak, didinerek başta Medeni Kanun, Ceza Kanunu, Vergi yasaları gibi yasalardan, ekonomik güçsüzlüğe, eğitimden gerektiği gibi pay alamamaya, aile içinde şiddete ve onur yaralayıcı bekaret kontrollerine kadar çeşitli hayati sorunlarını gündeme getirilebildiler ama bunlardan hiçbirine çözüm getirilmedi. Bu çözümsüzlüğün önemli bir nedeni kadınların siyasete yeterince ağırlık koyamamalarıdır. TBMM'sinde çok az sayıda kadın temsilci vardır, zira siyasi partiler kadın adayları desteklemeye istekli olmamışlardır. Ayrıca meclisteki bir avuç kadının çok azı kadınların sorunlarına duyarlı olmuştur. İşte KA.DER bu tıkanıklığı aşmak, temsilde eşitlik ilkesinden yola çıkarak kadın, duyarlılığına sahip, ilkeli çok sayıda kadın adayı meclise (ve yerel meclislere) taşımak için kuruldu. Böylece bir yandan kadın yurttaşların talep ve beklentilerine çözüm bulunabileceği, bir yandan da, en az % 10 oranında ilkeli kadın milletvekilinin Meclis'te yaratacağı etkiyle, Türkiye'de siyasetin kalitesinin yükselmesine ve demokrasinin gerçekleşmesine mutlak bir katkı yapılacağı umulmaktadır.

Şimdi size, kuruluşundan bu yana geçen süredeki dernek faaliyetlerini aktarmak istiyorum:

1. KA-DER, 4 Mart 1997'de 19 kurucu üye tarafından merkezi İstanbul'da bir dernek olarak kuruldu. Beşiktaş Kaymakamlığı Dernekler Masası tarafından kurucular hakkında yapılan tahkikatın tamamlanmasının ardından İstanbul Vilayeti Hukuk İşleri Dairesi tüzüğün incelenmesi sırasında bazı "noksanlıklar" (iç disiplin, tüzük değişikliği ve fesih maddeleri) saptadığını 18 Ağustos 1997 tarihinde bize tebliğ etti. Bu noksanlıklar tüzüğe üç madde eklenerek giderildi ve tüzüğümüz İstanbul Emniyet Müdürlüğü tarafından onaylanarak 18 Eylül 1997 tarihli İstiklal Gazetesi'nde yayımlandı. Böylece derneğin kuruluş prosedürü tamamlanarak 1. Olağan Genel Kurulumuzu yapabilir duruma geldik.

2. Derneğin Geçici Yönetim Kurulu kuruluşun itibaren hemen her hafta, çoğu zaman üye arkadaşlarımızın da katılıp görüş belirttikleri genişletilmiş kurul şeklinde toplandı. 1 Temmuz'da İstanbul Esentepe'deki merkez bürosuna geçildikten sonra, hemen her hafta Perşembe akşamı Yönetim Kurulu, gerektiğinde Çarşamba akşamları, Yönetim Kurulu ve Komite sorumlularıyla gündemdeki konuyla ilgili üyelerin katıldıkları Strateji Komitesi toplantıları yapıldı.

3. Derneğin kurulmuş olduğu, 6 Nisan 1997'de İstanbul'da The Marmara Oteli'nde, 4 Mayıs 1997'de Ankara'da eski TBMM binasında ve 17 Mayıs 1997'de İzmir'de Kaya Prestij Oteli'nde düzenlenen basın toplantılarıyla kamuoyuna duyuruldu.

4. Basın toplantıları ve kuruluş haberimizin basın ve medyada geniş şekilde yer almasından itibaren başta İstanbul, Ankara ve İzmir olmak üzere, Bursa, Kocaeli, Mersin, Muğla, Adana, İçel, Antalya gibi birçok ilde derneğe üye olanların sayısı 380'e ulaştı. Ayrıca Ankara, İzmir ve Bursa illerinde şubeleşmek üzere "girişimci" gruplar oluştu.

5. Kurucu üyemiz, halkla ilişkiler uzmanı Şeyda Taluk, 1 Mayıs 1997 İngiltere seçimlerini KA-DER adına yerinde izledi. Bu olanak KA-DER'e İstanbul'daki İngiltere Başkonsolosluğu tarafından sağlandı.

6. KA-DER değişik yer ve kuruluşlarda bir dizi tanıtım toplantısı düzenledi: 29 Nisan 1997 Bodrum (Zeynep Oral, Ceylan Orhun, Gönül Dinçer); 19 Mayıs 1997 Bodrum (Şirin Tekeli, Ceylan Orhun); 9 Haziran 1997 Mersin (Zeynep Oral), 16 Haziran 1997 Bizimtepe (İstanbul, GYK), 18 Haziran 1997 ODTÜ Mezunları Derneği (İstanbul, GYK), 28 Haziran 1997 Kadıköy (İstanbul, Şirin Tekeli) toplantıları bunlardan bazıları.

Aynı şekilde, İzmir "girişimci" grubu 2 Temmuz'da Sabancı Kültür Merkezi'nde yapılan Hemşirelik Kongresinde, 6 Temmuz'da İzmir Tabib Odasında, 10 Temmuz'da EGS Toplantı salonunda tanıtım toplantıları düzenledi. Ayrıca Dr .Sabriye Saltuk Marmaris'te çeşitli tarihlerde tanıtım toplantıları düzenledi.

Ankara'da ise, kesin tarihlerini şu anda bilemediğim, özellikle partilerin kadın kollarına yapılan bir dizi ziyaretle KA-DER tanıtıldı. Ayrıca, 11 Temmuz 1997'de Mi-Ge-Art Sanat Evi'nde "Erkeklerle" bir tanıtım toplantısı düzenlendi ve üye kaydedildi.

Nihayet, 27 Eylül 1997 tarihinde İzmit'te Canan Arın ve Nevval Sevindi'nin katıldıkları bir tanıtım toplantısı yapıldı.

Yüz yüze ilişki, sorulara ve eleştirilere doğrudan muhatap olmak gibi çok önemli avantajları bulunan bu tip toplantıların sürdürülmesi gerekmektedir.

7. Üyelerimize ve ilgililere başka ülkelerdeki benzeri deneyimleri aktarmak üzere Türkiye'deki yabancı misyonların katkılarıyla konferanslar verildi: Fatmagül Berktaş'ın girişimiyle, İsveç Konsolosluğunun davetlisi olarak gelen Gunn Hedlund ile Gunnel Karlsson'un 28 Nisan 1997'de Enka tesislerinde verdikleri İsveç deneyimiyle ilgili konferans ve 1 Mayıs 1997'de Amerikan Kadın Seçmenler Ligi temsilcisi Carole Winger'in İstanbul'da Amerikan Konsolosluğunda verdiği konferans gibi.

Öte yandan, Füsün Üstel'in girişimiyle Fransız araştırmacı ve İsera bölgesi "tam eşitlik" komisyonu üyesi Mathilde Dubesset'nin 6 Kasım 1997'de Ankara, 7 Kasım 1997'de İstanbul'da konferanslar vermesi için olanak yaratıldı. Bu projeye Fransız Kültür Merkezi'nin katkısı (çeviri) sağlandı.

8. Üyelerimizle tanışma toplantıları düzenlendi: 1 Haziran 1997'de İTÜ İşletme Fakültesi Konferans salonunda düzenlenen toplantıya İstanbul ve çevresinden üye olan veya olmayı düşünen 200 dolayında kişi katıldı. Komiteler tanıtıldı ve üyeler ilgilendikleri komiteleri belirlediler. Aynı şekilde İzmir'de 6 Haziran'da Makina Mühendisleri Lokali'nde, 24 Haziran'da ve 25 Eylül'de İzmir Büyükşehir Belediyesi Kadın-Gençlik Merkezi'nde üyelerle değerlendirme toplantıları yapıldı.

9. Devamlı olarak çalışması öngörülen komiteler kurularak çalışmalarına başladılar: Eğitim, Halkla İlişkiler, Mali, Araştırma, Siyasi Partiler ve STK ile ilişkiler, Örgütlenme, Parlamento İzleme, Uluslararası İlişkiler ve Strateji, bu komitelerin başlıcaları. Ayrıca yapılması planlanan her iş ya da proje için ayrı bir komite kuruldu, çalışmasını tamamlayıp dağıldı. Devamlı komitelerden;

a. Eğitim Komitesi 8 Haziran 1997'de İstanbul Nirengi'de Gaye Erbatur'un konuşmacı olarak katıldığı ilk iç semineri düzenledi.

Ayrıca ilerde Bölgelerarası toplantı bağlamında ele alınacak olan Foça toplantısında Gaye Erbatur bu semineri tekrarladı. Suat Emre de ikinci bir eğitim düzenledi.

Bu toplantıda Eğitim Komitesi tarafından hazırlanarak dağıtılan ve 38 kişi tarafından doldurulan "Nasıl bir Eğitim?" konulu açık uçlu sorulardan oluşan anket formu, Prof. Dr. Tülay Arın tarafından değerlendirildi. Sonuçları İlginç ve çalışmalarımıza ışık tutacak nitelikte bulundu.

Ankara'da ise Ayşe Ayata ve Feride Acar'ın konuşmacı olarak katıldıkları, "Türkiye'de seçim sisteminin kadın politikacılar üzerindeki etkisi" ve "CEDAW bağlamında kadın hakları" konularını kapsayan bir eğitim semineri yapıldı.

Amerikan IRI kuruluşuyla ilişkiye geçilerek, siyasi partilere verdikleri eğitim çalışmalarına KA-DER üyelerinin katılmaları sağlandı. Ayrıca IRI tarafından KA-DER için özel bir eğitim programı geliştirilmesinde görüş birliğine varıldı. Bu bağlamda 16 Ekim 1997 tarihinde IRI'nin Avrupa temsilcisi Julie Brennan ile yapılan görüşmede 1998 başında biri İstanbul, diğeri başka bir ilde olmak üzere iki eğitim programı yapılması konusunda anlaşmaya varıldı.

İngiliz Lesley Abdela tarafından Şile'de üç gün süreyle verilecek eğitim semineri için Uluslararası İlişkiler Komisyonu İstanbul British Council'den destek sağladı. Ancak kaynakların eşanlı çeviriye yetmemesi, izleyicilerin ve konferansçının bu konuda ısrarlı olmaları karşısında 8-12 Ekim'de yapılacağı üyelere duyurulmuş olan bu toplantı gerekli kaynak bulunana dek ertelendi. Bu kaynağın İngiltere'nin İstanbul Başkonsolosluğu tarafından bulunması ve Lesley Abdela'yla görüşülmesi sonucunda, seminerin Kasım 1997'de yapılması muhtemel görünmektedir.

b. Araştırma Komisyonu, 14 Nisan 1997'de (sonradan yapılan değişikliklerle nihai başvuru tarihi 26 Haziran 1997'dir) Avrupa Birliği MEDA Demokrasi programına bir proje sundu.

Bu bağlamda, Geçici Yönetim Kurulu Başkanı Şirin Tekeli, 17 Haziran 1997'de Ankara'da Almanya Büyükelçisi Dr. Joachim Vergau'nun rezidansında düzenlenen bir öğle yemeğine katılarak AB üyelerinin Ankara'daki büyükelçilerine KA-DER hakkında bilgi verdi.

Haziran sonunda, YÖNELİM Araştırma Kuruluşu ile birlikte hazırlanan "Kadın seçmen profili" araştırma projesi UNDP ve UNESCO'ya sunuldu.

Ayrıca Amerikan The Global Fund for Women'a başvurularak, İstanbul merkezde bir yıl süreyle çalışacak bir müdür için kaynak istendi.

Ancak henüz başvurularımız olumlu bir yanıt alınabilmiş değildir .

c. Halkla İlişkiler Komitesi, basın ve TV'de KA-DER haberlerinin ve söyleşilerinin çıkmasını sağladığı gibi, Kasım'da başlatılacak, yeni bir kampanyanın hazırlıklarını başlattı. Ayrıca PRONTO Halkla İlişkiler Şirketiyle KA-DER'in tanıtımını profesyonel yaklaşımla ve sadece masrafları KA.DER'e fatura edecek şekilde yapması için bir anlaşma sağlandı. Öte yandan Reklamevi-Young and Rubicam Şirketi KA.DER'in basın ve TV'de yayınlanacak reklam kampanyası çalışmasını ücret almadan yürütecektir.

Aynı komitenin yayın alt-komitesi (özellikle Zülal Kılıç'ın emeğiyle) ilk sayısı 1 Haziran 1997'de çıkan "KA-DER Bülteni"ni yayınlamaya başladı. Şimdiye kadar üç sayısı çıkan, dördüncüsü hazırlanmakta olan bülten, KA-DER üyelerine dağıtılmakta, iç haberleşmeyi sağlamaktadır.

Önce 2000, sonra 5000 adet basılan ve tükenmek üzere olan KA.DER broşürünün yeni bilgiler ve yeni bir tasarımla çıkarılması planlandı ama henüz uygulamaya geçilemedi. Ayrıca İngilizce bir broşürün hazırlıkları başlatıldı, ama sonuçlandırılmadı.

d. Parlamento izleme komitesi çalışma planını çıkardı, TBMM nezdindeki temsilcilerini belirledi.

e. Siyasi partilerle ve STK'larla ilişkiler komitesi, özellikle Ankara'da partilerin kadın kolları ve kadın dernekleriyle bir dizi tanışma ve işbirliği toplantısı düzenledi. Ancak yaz aylarında çoğu kadın kuruluşunun tatil yapması nedeniyle bu çalışma aksadı ve istenen düzeyde yürütülemedi. Öte yandan siyasi partilerin genel merkezleriyle planlanan resmi görüşmeleri Geçici Yönetim Kurulu olarak yapmamak yönündeki ilke kararımız nedeniyle henüz bu çalışmaya başlanamadı.

f. Örgütlenme Komitesi, taban örgütlenmesi modelini hazırladı ve bu model 21-22 Haziran İstanbul Bölgelerarası 1. Toplantıda tartışılarak benimsendi. Ancak, bir yandan yaz tatiline girilmesi, bir yandan da örgütlenmeyi başlatacak kadrolardaki eksiklik nedeniyle, bu model gerektiği biçimde uygulamaya konulamadı. Öte yandan, strateji komitesinin belirlediği, Foça 2. Bölgelerarası toplantıda da tartışılarak benimsenen, 1998 Mayıs ayına kadar 5000 üyeye ulaşma hedefi çerçevesinde örgütlenme çalışmalarına hız verilmesi gerekmektedir.

10. KA-DER'in üye sayısının hızla artması ve şubeleşmenin kaçınılmazlaşması üzerine, kavramlarımızı ortaklaşa biçimde geliştirmek üzere bölgeler arası toplantılar yapılması kararlaştırıldı. Bu toplantılardan ilki 21-22 Haziran 1997'de İstanbul'da The Marmara'da yapıldı, temel kavramlar ve örgütlenme modeli tartışılarak netleştirildi. İkinci bölgelerarası toplantı Foça'da Teras Motel'de 12-14 Eylül 1997 tarihlerinde yapıldı. Ana konusu "eğitim" olan bu toplantıda Suat Emre'nin "Liderlik" ve Gaye Erbatur'un "Kadınların Siyasete Hazırlanması" konularında verdikleri, yaklaşık 100 üye tarafından izlenen iki eğitim semineri gerçekleşti. Ayrıca KADER Elkitabı taslağı gözden geçirildi ve önümüzdeki döneme ilişkin hedefler belirlendi. Üçüncü bölgelerarası toplantının Ankara'da, 9-10 Kasım'da "Strateji" konusunda yapılması planlandı. Bu toplantıya Amerikan NDI'den (Ulusal Demokratik Enstitü) Joanna Levison ve ekibinin de katılması bekleniyor.

11. Üye aidatları ve sunulmuş projelerin dışında, KA-DER üye ve dostlarının sağladıkları ayni ve nakdi bağışlardan yararlandı ve gelir getirici etkinlikler düzenlenmeye başlandı: KA-DER'in İstanbul Esentepe'deki yeni yeri, Nur Ger ve Ayşen Zamanpur'un başını çektikleri bir grup işkadını/işadaminin desteğiyle bir yıl için kiralandı; mimar Tuncer Çakmaklı ve ekibinin katkılarıyla onarıldı; bilgisayar, faks gibi araç gereç bağış yoluyla sağlandı. Aynı şekilde Ankara bürosu için bir yer tutuldu, bilgisayar ve faks edinildi.

22 Eylül 1997'de Ali Özgentürk'ün Mektup filminin galası, İstanbul'da Emek sinemasında KA-DER yararına yapıldı; bu galadan yaklaşık 1.250 milyar TL gelir elde edildi.

Sonuç: KA-DER fikrinin ortaya atılmasının üzerinden bir yıl, derneğin resmen kurulmasının üzerinden 7 ay geçmiş bulunmaktadır. Bu sürede KA-DER Geçici Yönetim Kurulu, yapılması hedeflenen çalışmaların pek çoğunu başlatmıştır. Ancak, bir yandan şubeleşme gereğinin çok açık olmasına rağmen, bunu ancak ilk Genel Kurul'da tüzük değişikliğine giderek yapabilir durumda olmamız, bir yandan da, İstanbul Merkez'de üyeler, komiteler, bölgeler arasındaki iletişimi sağlayacak bir Genel Koordinatöre duyulan ihtiyaca rağmen, bugüne kadar bunu gerçekleştiremememiz nedeniyle çalışmalar istenen mükemmellikte yapılamamıştır.

Örgütlenme modelinde yapılan her çalışmanın yazılı olarak rapor edilerek bilginin dernek üyeleri ve komiteleri arasında sürekli olarak dolaşması kararının alınmış olmasına rağmen, bugüne kadar en yetersiz kalınan konulardan birisi de raporlama çalışmalarının yapılmamasıdır. Aynı şekilde derneğin hafızası demek olan arşivin oluşmasında da bugüne kadar fazla bir yol alınmamıştır.

Gene kurulunuzun kuruluş aşamasının zorluklarını göz önünde bulundurarak 7 aydır görev yapan Geçici Yönetim kurulu'nun çalışmalarını ve mali raporunu onaylayarak aklayacağını umuyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şirin Tekeli
Geçici Yönetim Kurulu Başkanı